

Enheten för hantering av farligt gods och
brandfarlig vara
Josefine Gullö
010-240 5224
Josefine.Gullo@msb.se

Namn och adress

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om ändring i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:9) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:10) om transport av farligt gods på järnväg (RID-S)

1. Bakgrund och problemställning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är behörig myndighet för transport av farligt gods på land, vilket innebär att myndigheten ska verka för att förebygga samt minimera effekterna av olyckor och tillbud i samband med transport av farligt gods. I detta ligger bland annat ett bemyndigande att utfärda föreskrifter. För transport av farligt gods på väg och i terräng benämns föreskrifterna ADR-S och är baserade på bilagorna A och B till den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR). För transport på järnväg benämns föreskrifterna RID-S och är baserade på bilaga 1 (RID) till bilagor C till fördraget om internationell järnvägstrafik (COTIF).

Sverige är fördragspart till ADR respektive fördragsstat till COTIF, vilket innebär att bilagorna A och B (ADR) respektive bilaga 1 (RID) ska tillämpas vid internationella transporter av farligt gods som sker på väg respektive järnväg i Sverige. Enligt rådets direktiv 2008/68/EG av den 24 september 2008 om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar ska Sverige tillämpa de internationella bestämmelserna i ADR och RID även vid inrikes transport av farligt gods.

FN utvecklar och reviderar fortlöpande bestämmelserna i ADR och vartannat år fattar FN beslut om större revideringar. Motsvarande gäller för RID där den mellanstatliga organisationen för internationell järnvägstrafik, OTIF, utvecklar och reviderar bestämmelserna och vartannat år fattar beslut om större revideringar. I samband med dessa beslut behöver även de svenska föreskrifterna revideras. Den senaste revideringen trädde i kraft och publicerades den 1 januari 2021 genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:9) om transport av farligt gods på väg och i terräng (förkortas ADR-S 2021 i denna konsekvensutredning) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2020:10) om transport av farligt gods på järnväg (förkortas RID-S 2021 i denna konsekvensutredning).

Mellan dessa periodiskt återkommande och större revideringar kan FN och OTIF publicera ändringar och rättelser som inte är lika omfattande. I dagsläget har detta inte skett ännu, men det finns ett behov av att införa vissa rättelser som härstammar från översättningsfel och liknande gjorda av myndigheten i samband med tidigare revideringar av föreskrifterna och eftersom Sveriges nationella lagstiftning måste följa de officiella utgåvorna enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/68/EG finns därför behov av att utfärda ändringsföreskrifter till gällande lagstiftning. Konsekvensutredningen behandlar samtliga ändringar och rättelser som föreslås införas i ADR-S 2021 respektive RID-S 2021 och följer uppställningen som gjordes i samband med föregående ändringsföreskrift 2019.

2. Föreskrift och alternativa lösningar

2.1 Grundföreskrifternas innehåll

ADR-S består dels av inledande föreskrifter, dels av bilagorna A, B och S. Bilagorna A och B är rena översättningar av de officiella texterna i ADR som ges ut av FN. Bilaga S innehåller avvikelser som enbart gäller för transporter i Sverige. Dessa avvikelser förändrar eller kompletterar bilagorna A och B.

RID-S består dels av inledande föreskrifter, dels av bilagorna 1 och S. Bilaga 1 är en ren översättning av de officiella texterna i RID som ges ut av OTIF. Bilaga S innehåller avvikelser som enbart gäller för transporter i Sverige. Dessa avvikelser förändrar eller kompletterar bilaga 1.

Under punkt 2.2 och 2.3 redovisas de ändringar och rättelser till ADR-S respektive RID-S som föreslås.

2.2 Ändringar i ADR-S

I de inledande föreskrifterna uppdateras en referens i fotnot 1 då direktiv 2008/68/EG har ändrats genom 2020/1833/EU.

I del 1 uppdateras referenserna till UNECE:s webbsida i fotnoterna i avsnitten 1.5.1.2 och 1.9.4 med anledning av att de har strukturerat om webbplatsen. Fotnoten kopplad till 1.5.1.2 ska dessutom flyttas och placeras vid ordet "fördragsparter" i 1.5.1.1 i enlighet med den engelska utgåvan.

I avsnitt 1.7.1 ska sista meningen i Anm.1 strykas. Denna ändring skulle ha genomförts i samband med den senaste revidering.

I del 2 förtydligas vissa textavsnitt i avsnitt 2.2.62 för att underlätta tolkning och för att harmonisera terminologin med övriga stycken i avsnittet. Ändringarna sker i samråd med Folkhälsomyndigheten.

I avsnitt 3.3.1 i del 3 förtydligas punkten (f) (ii) i särbestämmelse 188 för att bättre överensstämma med formuleringen i den engelska utgåvan. Dessutom ska särbestämmelse

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

327 justeras så att sista meningen i anmärkningen flyttas till ett eget stycke som inte är kopplad till anmärkningen.

I del 4 i särbestämmelse för förpackningen PP32 i förpackningsinstruktion P003, ska ett kommatecken infogas efter ”oförpackade” för att ge texten korrekt innebörd. Dessutom ska termen ”smittämnen” ändras till ”patogener” i särbestämmelse TU37 i avsnitt 4.3.5. Ändringen sker efter samråd med Folkhälsomyndigheten.

I del 5 sker en redaktionell ändring i 5.4.1.1.1 (k) där sista meningen ska strykas för att överensstämma med texten i den engelska utgåvan av ADR. Ändringen påverkar inte bestämmelsen i övrigt eftersom kravet på att införa restriktionskoden i godsdeklarationen endast gäller när transporten innehåller passage genom tunnlar med restriktioner.

Med anledning av att vissa avsnitt i kapitel 6.7 har numrerats om, uppdateras vissa referenser gällande kapitel 6.7 i exemplen i 5.4.1.1.11, vilket missades i samband med den senaste revidering.

Dessutom ska två textstycken som felaktigt råkade tas bort under märkningen i 5.5.3.6.2 införas för att stämma med texten i den engelska utgåvan.

I del 6 ska hänvisningen till ”6.8.3.4.2” i 6.8.3.4.12 ändras till ”6.8.2.4.2”. Misstaget skedde i samband med den senaste revideringen.

I delavsnitt 6.8.2.6.1 uppdateras dessutom referensen till UNECE:s webbsida i fotnoten till standard EN 13094:2015 i tabellen med anledning av att de har strukturerat om webbplatsen.

I del 7 i delavsnitt 7.5.2.1 formuleras texten i fotnot b) om för att lydelsen ska överensstämma med formuleringen i övriga fotnoter i detta delavsnitt.

I kapitel 8.5 i del 8 ska frasen ”radioaktivt material” ändras till ”radioaktiva ämnen” i tillägsbestämmelse S6 och ordet ”strålningsnivån” ska ändras till ”dosraten” i särbestämmelse S21 (b), för att harmonisera med övriga formuleringar i regelverken.

I del 9 uppdateras referensen till UNECE:s webbsida i fotnoten i delavsnitt 9.1.3.1 med anledning av att de har strukturerat om webbplatsen.

I bilaga S uppdateras referensen till UNECE:s webbsida i fotnoten i kapitel 10.12 med anledning av att de har strukturerat om webbplatsen.

Sverige har undertecknat ytterligare multilaterala avtal sedan tryckningen av ADR-S 2021 och vissa avtal har löpt ut. Kapitel 18.4 justeras så att tabellen visar de avtal som Sverige har undertecknat och som i dagsläget är giltiga den 1 januari 2022. Fler avtal kan komma att undertecknas under hösten och tabellen kan därför komma att justeras innan föreskriften skickas till tryck.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

2.3 Ändringar i RID-S

I de inledande föreskrifterna uppdateras en referens i fotnot 1 då direktiv 2008/68/EG har ändrats genom 2020/1833/EU.

I avsnitt 1.7.1 ska sista meningen i Anm.1 strykas. Denna ändring skulle ha genomförts i samband med den senaste revidering.

I del 2 förtydligas vissa textavsnitt i avsnitt 2.2.62 för att underlätta tolkning och för att harmonisera terminologin med övriga stycken i avsnittet. Ändringarna sker i samråd med Folkhälsomyndigheten.

I tabell A i del 3 i RID-S 2021 ska raden för UN 0513 kompletteras med ”1” i kolumnen 3(a). Angivelsen i tabellen missades när UN-numret infördes i samband med den senaste revidering.

I avsnitt 3.3.1 i del 3 förtydligas punkten (f) (ii) i särbestämmelse 188 för att bättre överensstämma med formuleringen i den engelska utgåvan. Dessutom ska särbestämmelse 327 justeras så att sista meningen i anmärkningen flyttas till ett eget stycke som inte är kopplad till anmärkningen.

I del 4 i särbestämmelse för förpackningen PP32 i förpackningsinstruktion P003, ska ett kommatecken infogas efter ”oförpackade” för att ge texten korrekt innebörd. Dessutom ska termen ”smittämnen” ändras till ”patogener” i särbestämmelse TU37 i avsnitt 4.3.5. Ändringen sker efter samråd med Folkhälsomyndigheten.

Med anledning av att vissa avsnitt i kapitel 6.7 har numrerats om, uppdateras vissa referenser gällande kapitel 6.7 i exemplen i 5.4.1.1.11 i del 5, vilket missades i samband med den senaste revidering.

Dessutom ska två textstycken som felaktigt råkade tas bort under märkningen i 5.5.3.6.2 införas för att stämma med texten i den engelska utgåvan.

I del 6 ska hänvisningen till ”6.8.3.4.2” i 6.8.3.4.12 ändras till ”6.8.2.4.2”. Misstaget skedde i samband med den senaste revidering.

I del 7 i delavsnitt 7.5.2.1 formuleras texten i fotnot b) om för att lydelsen ska överensstämma med formuleringen i övriga fotnoter i detta delavsnitt.

Sverige har undertecknat vissa multilaterala avtal sedan tryckningen av RID-S 2021 men i dagsläget kommer inget avtal att vara giltigt i Sverige den 1 januari 2022 och därför justeras tabellen i kapitel 18.2 så att inga avtal visas. Fler avtal kan komma att undertecknas under hösten och tabellen kan därför komma att justeras innan föreskriften skickas till tryck.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

3. Bestämmelsernas effekt

Nedan följer en beskrivning av vilka konsekvenser de föreslagna ändringarna kan komma att få på de verksamheter som berörs. Beskrivningen utgår i stort från de frågeställningar som anges i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

3.1 Problembeskrivning

I det tredje och fjärde stycket på sidan 1 under ”1. Bakgrund och problemställning” framgår beskrivningen av behovet om ändrade föreskrifter.

3.2 Alternativa lösningar

Sverige är fördragspart till ADR och fördragsstat till RID, vilket innebär att bilagorna A och B (ADR) samt bilaga 1 (RID) måste tillämpas vid internationella transporter på väg och i terräng samt järnväg av farligt gods som sker i Sverige. Enligt rådets direktiv 2008/68/EG av 24 september 2008 om transport av farligt gods på väg, järnväg och inre vattenvägar ska Sverige dessutom tillämpa de internationella bestämmelserna vid inrikes transport av farligt gods på väg och terräng samt järnväg.

De enda möjligheter till alternativa lösningar som finns är de bestämmelser som anges i bilagorna S. Dessa alternativa lösningar måste rymmas inom de ramar som direktiv 2008/68/EG anger och godkänns av EU-kommissionen i en särskild procedur. Syftet är att minimera antalet nationella avvikelser gentemot de internationella bestämmelserna. Bilagorna S innehåller samtliga avvikelser som godkänts och som gäller vid inrikes transport inom Sverige. Dessa avvikelser modifierar eller kompletterar bilagorna A och B (ADR) och bilaga 1 (RID). Sverige har ingen möjlighet att föreskriva om ytterligare lättnader.

3.3 Vilka berörs av förslaget

Föreslagna föreskrifter berör verksamheter och aktörer i Sverige som är delaktiga i transport av farligt gods. Hit räknas bland annat avsändare, mottagare, tillverkare av tankar och förpackningar, samt transportörer. MSB har ingen möjlighet att uppskatta antalet företag, eftersom det inte förekommer någon anmälnings- eller tillståndsplikt för den som avsänder eller transporterar farligt gods.

Det finns ett allmänt krav på att de som i sin verksamhet avsänder eller utför transporter av farligt gods ha en säkerhetsrådgivare. Säkerhetsrådgivaren ska se till att företaget följer bestämmelserna och vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga olyckor i samband med transport av farligt gods. Det finns vissa undantag från kravet på säkerhetsrådgivare, bland annat för privatpersoner och för transport av farligt gods i mindre mängder eller som på visst sätt har begränsats på transportenheten.

Omkring 480 företag (ca 3900 verksamheter) har idag säkerhetsrådgivare och berörs av de reviderade föreskrifterna. Förutom dessa finns företag som transporterar farligt gods enligt något undantag eller lättnad i ADR-S eller RID-S där kravet på säkerhetsrådgivare inte gäller, men de kan likväl beröras av ändrade föreskrifter. Det finns dessutom ett mörkertal

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

avseende företag som inte har anmält säkerhetsrådgivare till MSB trots att de omfattas av bestämmelserna.

Enligt 2018 års siffror är storleken på företag som har säkerhetsrådgivare följande:

Antal företag	Antal anställda
16	0 anställda
56	1-4 anställda
34	5-9 anställda
49	10-19 anställda
82	20-49 anställda
59	50-99 anställda
42	100-199 anställda
43	200-499 anställda
34	500-999 anställda
22	1000-1499 anställda
8	1500-1999 anställda
7	2000-2999 anställda
11	3000-3999 anställda
5	4000-4999 anställda
15	5000-9999 anställda
1	10000- anställda

I dagsläget finns 230 utbildningsanordnare i Sverige som är godkända av MSB för att bedriva förarutbildning. Anordnarna har i sin tur 1-28 anställda lärare. Största anordnaren är Försvarmakten med totalt cirka 20 000 anställda. Alla dessa personer arbetar inte med farligt gods utan endast ett fåtal. De flesta förare som transporterar farligt gods i vägfordon måste genomgå utbildning med tillhörande prov. I dag finns 70 000 förare som har avlagt godkänt prov. Alla dessa förare berörs inte av förslaget eftersom alla inte arbetar med att transportera farligt gods.

Åkerinäringen i Sverige består av cirka 10 000 åkeriföretag varav ca 6 000 är medlemmar i Sveriges Åkeriföretag. Sveriges Åkeriföretag uppskattar grovt att ca 1 500 åkerier är inblandade i transport av farligt gods. Dessutom finns ingen information om hur många åkerier som är registrerade utanför Sveriges gränser som utövar yrkesmässiga inrikes godstransporter, s.k. cabotage. Enligt en grov uppskattning från Sveriges Åkeriföretag har

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

företagen som transporterar farligt gods mellan 1-200 anställda och antalet fordon hos åkerierna är mellan ca 1-100 stycken. Vissa företag tar i sin tur hjälp av bemanningsföretag som hyr in bilar och åkare vilket innebär att ingen information kan fås fram.

Branschorganet IKEM (Innovations- och kemiindustrierna i Sverige) har 1200 medlemsföretag med 65 000 medarbetare inom kemi, plast och materialbranscherna. IKEM uppskattar grovt att ca 900 - 960 är inblandade i transport av farligt gods. IKEM företräder såväl svenska som utlandsägda företag.

Transportindustriförbundet är ett branschförbund som organiserar godstransport- och logistikföretag i Sverige och har 107 medlemsföretag och av dessa är cirka hälften inblandade i transport av farligt gods. De 4-5 största medlemsföretagen har ca 3 000 anställda vardera på sina terminaler. Transportindustriförbundet uppskattar att de minsta medlemsföretagen har ett hundratal anställda. Dessutom har medlemsföretagen (speditörerna) underleverantörer i form av åkerier. För information om dessa företag hänvisas till stycket ovan angående information om Sveriges Åkeriföretag.

Antalet berörda privatpersoner bör uppskattningsvis vara ca 6,3 miljoner. I Sverige fanns år 2017 6,4 miljoner nationellt utfärdade B-körkort (personbil och lätt lastbil). Förutom dessa berörs även privatpersoner som har körkort utfärdade i annat land. Antalet körkort utfärdade i annat land finns det ingen uppgift på.

3.4 Överensstämmelse med reglering enligt Europeiska unionen

Förutom de möjligheter till lättnader som finns i bilaga S, följer föreskriftsförslaget helt den reglering som anges av Europeiska unionen. Se vidare under avsnitt 1. Bakgrund och problemställning.

3.5 Kostnader

MSB har ingen möjlighet att uppskatta kostnader som samtliga ändringar i de föreslagna föreskrifterna medför då det inte är känt hur många företag som berörs, eller vilka ämnen, mängder eller typ av produktinneslutning som används.

Dessa uppgifter är inte heller möjliga att få fram från branschorganisationer då alla företag inte är anslutna till sådana organisationer.

Med tanke på att ändringarna i huvudsak är av redaktionell karaktär bedömer MSB ändå att inga särskilda kostnader kommer att uppstå för berörda verksamheter med anledning av ändringsförslaget.

3.6 Tidsåtgång

MSB bedömer att ändringarna inte kommer att ge upphov till något särskilt utbildnings- eller informationsbehov för de personer som dagligen hanterar bestämmelserna i ADR-S eller RID-S, eftersom ändringarna i huvudsak är av redaktionell karaktär.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

3.7 Informationsinsatser

Föreskrifterna om ändring av ADR-S och RID-S kommer att träda i kraft efter remissbehandling, slutlig sammanställning och beslut av MSB:s generaldirektör. Föreskrifterna beräknas träda i kraft den 1 januari 2022.

Föreskriftsförslaget remitteras till berörda myndigheter, branschorganisationer och tillsynsmyndigheter som på detta sätt får insyn i och i viss mån möjlighet att lämna synpunkter på ändringarna. Information om ändringarna av nuvarande föreskrifter kommer även att lämnas via MSB:s webbplats och via myndighetens nyhetsbrev. Särskilda informationsinsatser till småföretagen med anledning av ändringarna är inte planerade.

3.8 Konkurrensförhållanden

Föreslagna bestämmelser gäller för samtliga företag som avsänder, transporterar eller på något annat sätt medverkar i en transport av farligt gods på väg och i terräng samt på järnväg. I bestämmelserna om transport av farligt gods finns ett flertal lättnader som medger transport av farligt gods utan att hänsyn behöver tas till hela eller delar av föreskrifterna. Dessa lättnader har bland annat tillkommit för att underlätta verksamheten för små företag som normalt inte medverkar i en transport av farligt gods.

Föreskrifterna kan medföra en marginellt högre arbetsbörda för små företag för att tillgodogöra sig ändringarna, men bedöms inte innebära någon snedvriden konkurrens.

3.9 Reglernas övriga påverkan

Ändringarna i detta förslag är av mindre karaktär och har till syfte att harmonisera de svenska bestämmelserna med de officiella engelska utgåvorna samt underlätta användandet av reglerna. Förslagen till föreskrifter bedöms inte ha någon övrig påverkan.

3.10 Konsekvenser för små företag

Med tanke på att ändringarna är av mindre karaktär bedöms förslaget till föreskrifter inte medföra några särskilda konsekvenser för små företag.

Omkring 50 små företag (0-4 anställda) har idag säkerhetsrådgivare och berörs därför av de heltäckande föreskrifterna om transport av farligt gods på väg och terräng samt järnväg. Endast ett fåtal av småföretagen berörs av dessa ändringsföreskrifter.

3.11 Efterlevnad av regler

Efterlevnaden av bestämmelserna kontrolleras av respektive tillsynsmyndighet enligt vad som anges i förordningen (2006:311) om transport av farligt gods.

4. Bemyndiganden

Lagen (2006:263) respektive förordningen (2006:311) om transport av farligt gods anger grunden och de yttre ramarna för transport av farligt gods i Sverige. Av 2 § förordningen (2006:311) om transport av farligt gods framgår att MSB är transportmyndighet för transport av farligt gods på land och genom 15 § i förordningen har MSB bemyndiganden att utfärda föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

De särskilda regler som finns för transporter på land i Sverige är MSB:s föreskrifter (MSBFS 2020:9) om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S 2021) samt MSB:s föreskrifter (MSBFS 2020:10) om transport av farligt gods på järnväg (RID-S 2021).

ADR-S och RID-S omfattar alla delar av transporten, från bestämmelser om ansvar, klassificering och förpackning, till märkning, fordonsutrustning och utbildning.

5. Kontaktperson

För frågor gällande konsekvensutredningen och förslaget till föreskrifter kan MSB kontaktas genom:

Josefine Gullö

Enheten för hantering av farligt gods och brandfarlig vara

Tel: 010-240 5224

E-post: josefine.gullo@msb.se